

woensdag 26 maart 2008

Zero wilsbeschikking

(ROOSDAAL) - Het stoot me erg tegen de borst dat René Stockman beweert dat er ruimte is voor verscheidenheid terwijl uit zijn relaas volledig het tegenovergestelde blijkt. Hugo Claus vond dat het leven dat hem te wachten stond niet waardevol meer was. Et alors? Ik heb nergens afkeuring gelezen of horen uitspreken - ook niet door Verhofstadt - voor diegenen die andere keuzes maken! Wie dringt er wat aan wie op? Spaar ons van zijn christelijke naastenliefde waarin vrije wilsbeschikking tot zero herleid wordt.

Greta Stockmans

Mensonwaardig

Is dementie mensonwaardig, vraagt Jurgen Verschraegen zich af (*DS 22 maart*). Voor mij is het antwoord kort en bondig ja. Mijn moeder is in juli 2007 overleden. Naast andere fysieke problemen, die er haar nooit van weerhouden hebben het leven positief te bekijken, is ze ook dement geworden. Nog voor ze dat beseftte, had zij de wens om euthanasie geuit in geval van dementie. Dat is wettelijk niet mogelijk, waardoor ze het parcours in comfortabele omstandigheden uitgereden heeft. Maar volgens mijzelf en mijn broer en zuster heeft dit proces twee jaar te lang geduurd.

Ik kan de argumentatie van de tegenstanders niet begrijpen. Wij hebben regelmatig overlegd met de geneesheren na haar opname voor het vaststellen van de dementie. En deze contacten hebben ons enkel gesteund in onze opinie. Twee jaar nadat wij symbolisch afscheid genomen hadden zonder het op dat ogenblik echt te beseffen, hebben wij haar dus begraven.

Peter Van den Branden (Dworp)

Eng betoog

Het betoog van broeder Stockman is een beetje *creepy*. Hij suggereert dat lijden positief is voor wie het ondergaat, en voor wie de lijdende bijstaat. Een oude kerkelijke stelling waar kardinaal Danneels ook naar verwijst. Wie het daar niet mee eens is, suggereert Stockman, heeft een nauwelijks verborgen agenda: de maatschappij ontdoen van gehandicapten, chronisch zieken, dementerenden... Een klein stapje verder en we zitten bij heteuthanasieprogramma van de nazi's in de jaren dertig. En dit is het enge: uit deze tekst komt wie zelf beslist dat lijden géén zin heeft, dat je er op een bepaald ogenblik uit moet kunnen stappen, naar voren als een egoïst. En mensen die de zieke helpen om een einde te maken aan het lijden, als verdedigers van een ontmenselijkte, totalitaire maatschappij. Dit soort houding zet de zaken toch wel op hun kop, en heeft in het verleden al genoeg leed veroorzaakt. Van die houding zou ik willen zeggen, naar verluidt de overleden Meester citerend: '*rètitatútè*'.

Wim Jansen (Herent)

Steriel egocentrisme

Het wereld- en mensbeeld van broeder Stockman is duidelijk volledig anders is dan dat van Vermeersch en Distelmans. Waar deze laatsten vertrekken van een radicaal geïndividualiseerde maatschappij, gelooft Stockmans in een samenleving waar individu en gemeenschap in een voortdurende interactie elkaar verrijken en helpen realiseren. Deze opvatting tast op geen enkele manier het 'zelfbeschikkingsrecht' aan. Zij laat toe een steriele egocentrische houding te doorbreken waardoor elke individuele beslissing gedragen wordt én door de persoon in kwestie én door zijn of haar omgeving. Dit lijkt mij warmer en menselijker te zijn dan de toestand waarin een mens leeft op het eiland van zijn individueel bestaan.

Raoul Bauer (Puurs)

Geen wilsverklaring

Dementie is niet mensonwaardig. Maar alle ongemakken die erbij komen kijken zijn dat wel. Wéten de grote tegenstanders van euthanasie wat incontinentie is? En dan heb ik het niet over de paar druppeltjes waar Tena-voor-sportieve-50-plussers reclame voor maakt. Wéten ze sowieso wat dementie is? Ik denk dan aan de mantelzorger, aan de verzorgende in het rvt die de dementerende (die ze niet in goeie doen gekend hebben en niet graag zien, om wat hij ooit voor hen betekende) wast, vaak meerdere keren per dag.

Ik heb zelf tien jaar lang gezorgd voor mijn partner die jongdementerend was. Helaas was hij in betere tijden van mening dat de mens niet nam wat God gegeven had. Meer nog, zijn ziekte was niet bespreekbaar. Geen wilsverklaring dus. Wie weet of hij vandaag niet van mening zou veranderen als hij zou beseffen dat hij ondertussen niet meer thuis woont, niet meer zindelijk is, geen privacy meer heeft, achtergelaten wordt na bezoek, zij het onder de best mogelijke voorwaarden... Alleen zijn die beste voorwaarden niet door hem gekozen.

Ik verwacht niet dat de keuze van Hugo Claus tot een maatschappelijke oplossing verheven wordt. De keuze tot euthanasie zou wel verschoven kunnen worden naar de omringenden (partner, kinderen, omgeving, samen met de huisarts). De grens tussen mens(on)waardig, is smal, net zoals het begrip 'kwaliteit van leven' moeilijk definieerbaar.

Naam en adres bij de redactie bekend

Onaantastbaar leven

Op dit moment ziet het er naar uit dat onze samenleving ook in de nabije toekomst zorg wil dragen voor zieken, (dementerende) bejaarden en mentaal of fysiek gehandicapten. Op zich vormt een wettelijke regeling voor euthanasie hiervoor geen bedreiging. In onze pluralistische samenleving is deze regeling zelfs een onmisbaar goed. Maar voorstanders van euthanasie moeten goed beseffen dat velen, en niet alleen religieus geïnspireerde mensen, willen vasthouden aan de onaantastbaarheid van het menselijke leven. De voorstanders beweren dat ze niemand tot euthanasie willen overhalen, laat staan verplichten. Ik twijfel geen moment aan hun oprechtheid, maar toch stel ik me nogal wat vragen bij wat Wim Distelmans beweert (*DS 22 maart*). Op welke morele gronden wijst hij palliatieve sedatie ('platspuiten'

noemt hij het) af? Bovendien vat hij het zelfbeschikkingsrecht op als een 'recht op euthanasie'. Nu is zelfbeschikking op zich geen garantie voor het ethische gehalte van onze daden; ook de beslissing over eigen leven en dood wordt niet per se goed omdat we er zelf voor kiezen. Zelfs in de meest liberale ethiek geldt het niet-schadebeginsel: mijn vrije beslissing mag de ander niet schaden. Houdt zelfbeschikking als absoluut recht (!) te kiezen voor de eigen dood in dat dit recht altijd en overal afdwingbaar moet zijn? Zo begrijp ik toch Distelmans' redenering, want het is volgens hem onterecht dat artsen of instellingen euthanasie weigeren aan wie erom vraagt. Ze mogen alleen rekening houden met het zelfbeschikkingsrecht van de euthanasievragers en doen er verkeerd aan uit mededogen alleen terminale patiënten te willen euthanaseren. Wil Distelmans artsen en instellingen verplichten euthanasie toe te passen? Dit zou erg ver gaan.

Dani Leroy (Destelbergen)

Daad van liefde

In juni 2004 werd bij mijn echtgenote ALS vastgesteld, een ongeneeslijke spierziekte. Mijn echtgenote drukte van bij de diagnose de wens uit om, zodra zij het ogenblik gekomen achtte, euthanasie toe te passen. Na bespreking met de behandelende arts(en) werden de nodige formulieren daartoe ook ingevuld.

De aftakeling ging heel snel. Enkele maanden later herhaalde ze haar wens om euthanasie. De nodige afspraken werden gemaakt met de huisarts. Aanvankelijk dachten we dat de in 2004 ingevulde wilsuitdrukking volstond. Maar de procedure schrijft voor dat het om een 'herhaalde vraag' moet gaan. Hoe moeilijk dit voor haar ook was, ze moest haar vraag dus enkele keren herhalen. Bovendien kwam er een 'neutrale' arts aan te pas die haar ook moest ondervragen over haar wil tot euthanasie. Hij moest ook advies geven aan de arts die de euthanasie zou uitvoeren. Uiteindelijk werd bij mijn vrouw (bij volle bewustzijn, want alhoewel haar lichaam was afgetakeld, bleef haar geest intact) op 7 mei 2006 euthanasie toegepast.

Ik blijf overtuigd dat dit een goede procedure is. Ze geeft garanties aan de patiënt en zijn omgeving dat euthanasie niet 'zomaar' op eenvoudig verzoek wordt toegepast.

De ziekte ALS hield mijn vrouw en haar gezin twee jaar 'gegijzeld'. In zo'n situatie is euthanasie meer dan een daad van levensbeëindiging. Het was vanwege mijn vrouw ook een daad van liefde. Ze beseftte dat haar situatie, en daardoor ook de onze, uitzichtloos was. Zeer bewust heeft mijn vrouw gekozen voor een moedige en vooral liefdevolle beslissing.

Dré Wolput (Turnhout)

Greta Stockmans (Roosdaal)